

Az öntözésfejlesztés helyzete Magyarországon - a középtávú fejlesztés irányai -

Szigeti Szabolcs

Agrár-vidékfejlesztési Elnökhelyettes

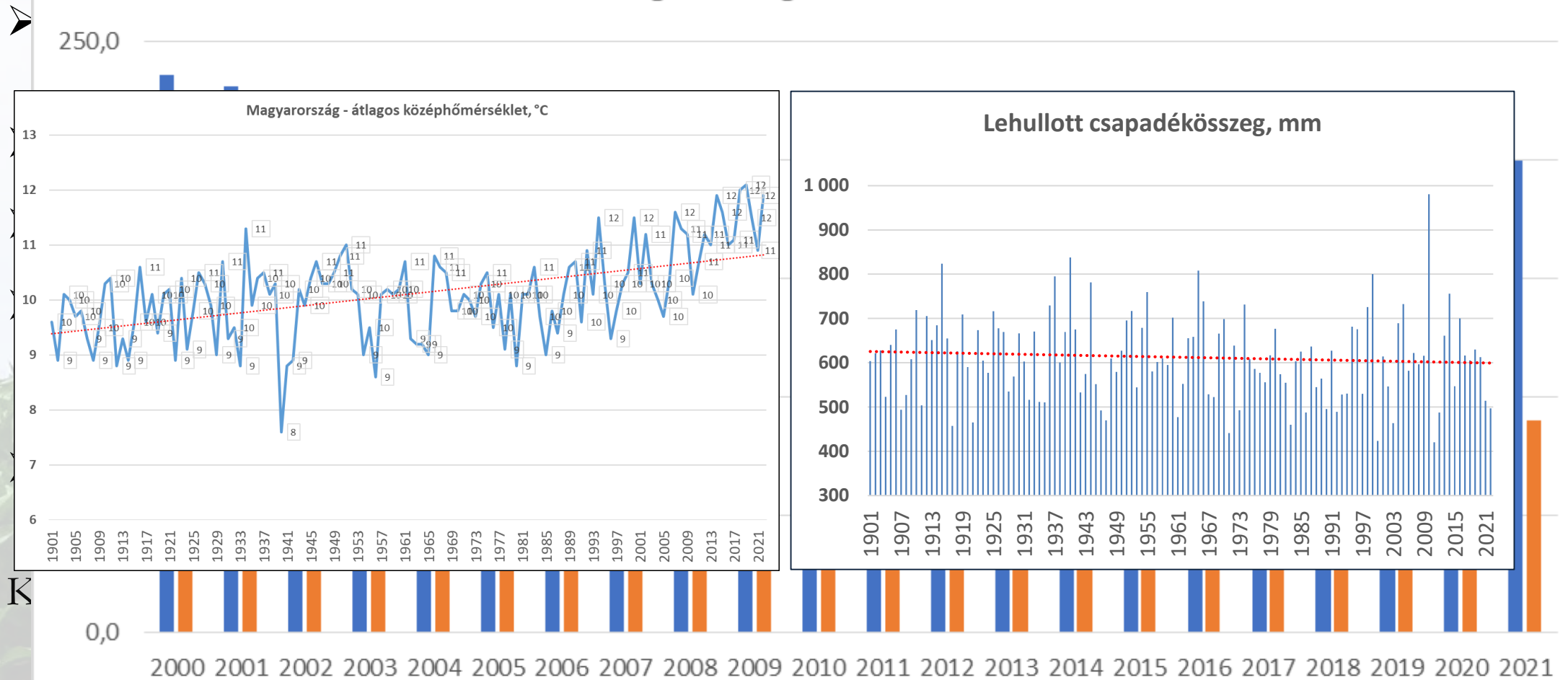
*„Értékelő 2023” – A zöldség-gyümölcs ágazat évváró
konferenciája*

*Kecskemét
2023. december 7.*

Nemzeti Földügyi Központ

Bevezetés

Mezőgazdasági vízfelhasználás

■ Vízjogilag engedélyezett öntözési terület, ezer hektár

■ Ebből öntözött terület, ezer hektár

Forrás: OMSZ, KSH

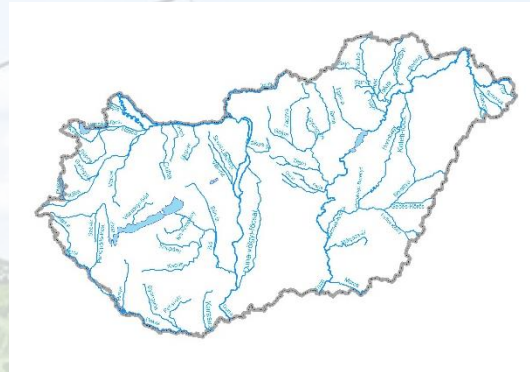
Napjaink öntözési helyzete Magyarországon

- Klímaváltozás → negatív hatások, termésbiztonság, nemzetközi versenyképesség megőrzése → öntözés
- Jelenleg öntözött terület: ~ **119 ezer ha**
- **AKI tanulmány (2018.):**
  - vízkinálat: ~830 ezer ha (felszíni: 720 ezer ha - öntözőfürtök; felszín alatti vízkészlet: 110 ezer ha)
  - **NPV** (nettó jelenérték) 2017-18-as számítások alapján ~380 ezer ha-ral bővíthető az öntözött terület gazdaságosan
  - *A vizsgálat alapvető feltételei a felmerülő költség-és hozamviszonyok, a domborzati, és a talajtani adottságok*

Öntözési igazgatási szerv

Főbb feladatai:

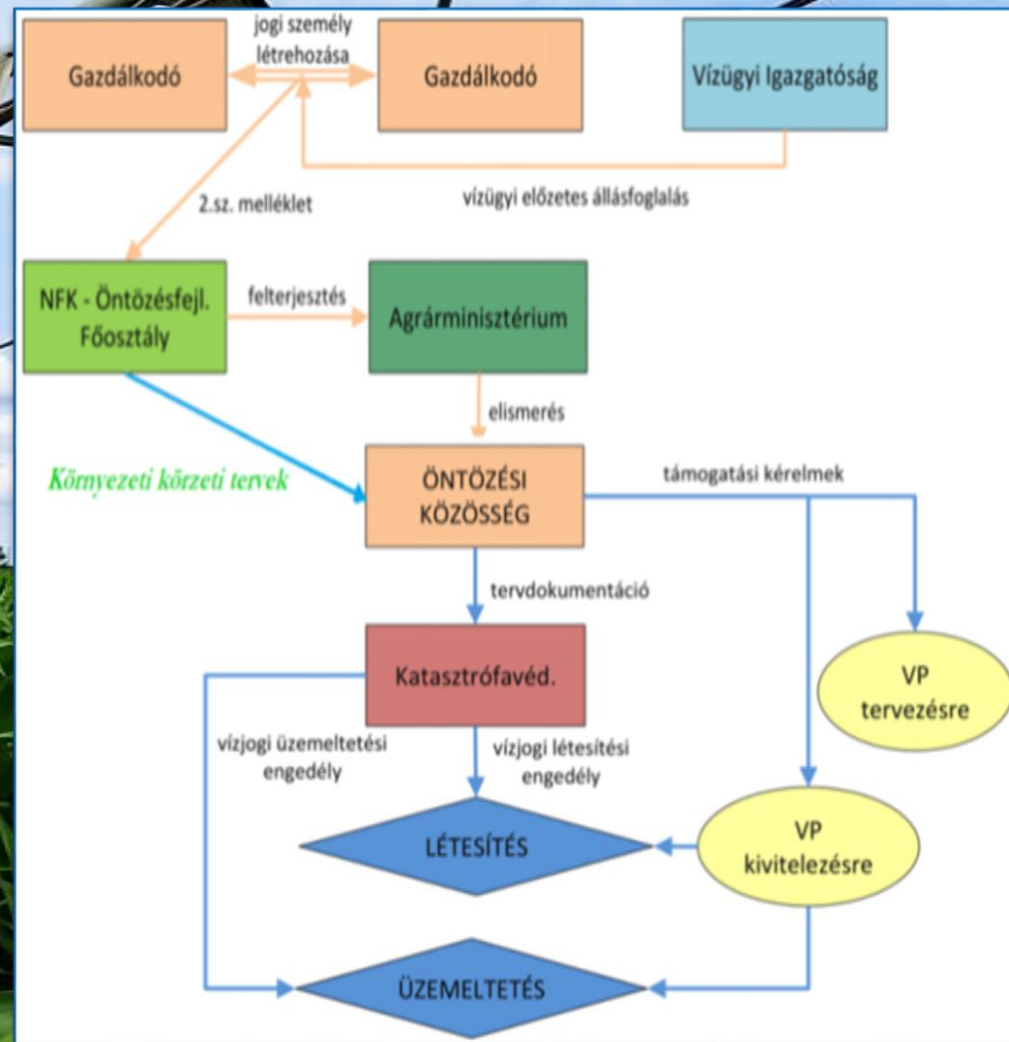
- Fenntartható vízgazdálkodási közösségek megalakulásának elősegítése;
- öntözési körzetek kijelölése
- harmadlagos művek rekonstrukciója
- öntözéses gazdálkodás népszerűsítése
- állami kezelésbe vett öntözőrendszerek (Komárom, Siófok) üzemeltetése

Fenntartható vízgazdálkodási közösségek (1)

Az öntözéses gazdálkodás nagy beruházás igényű, jelentős üzemeltetési költségek → cél a fajlagos költségek csökkentése:

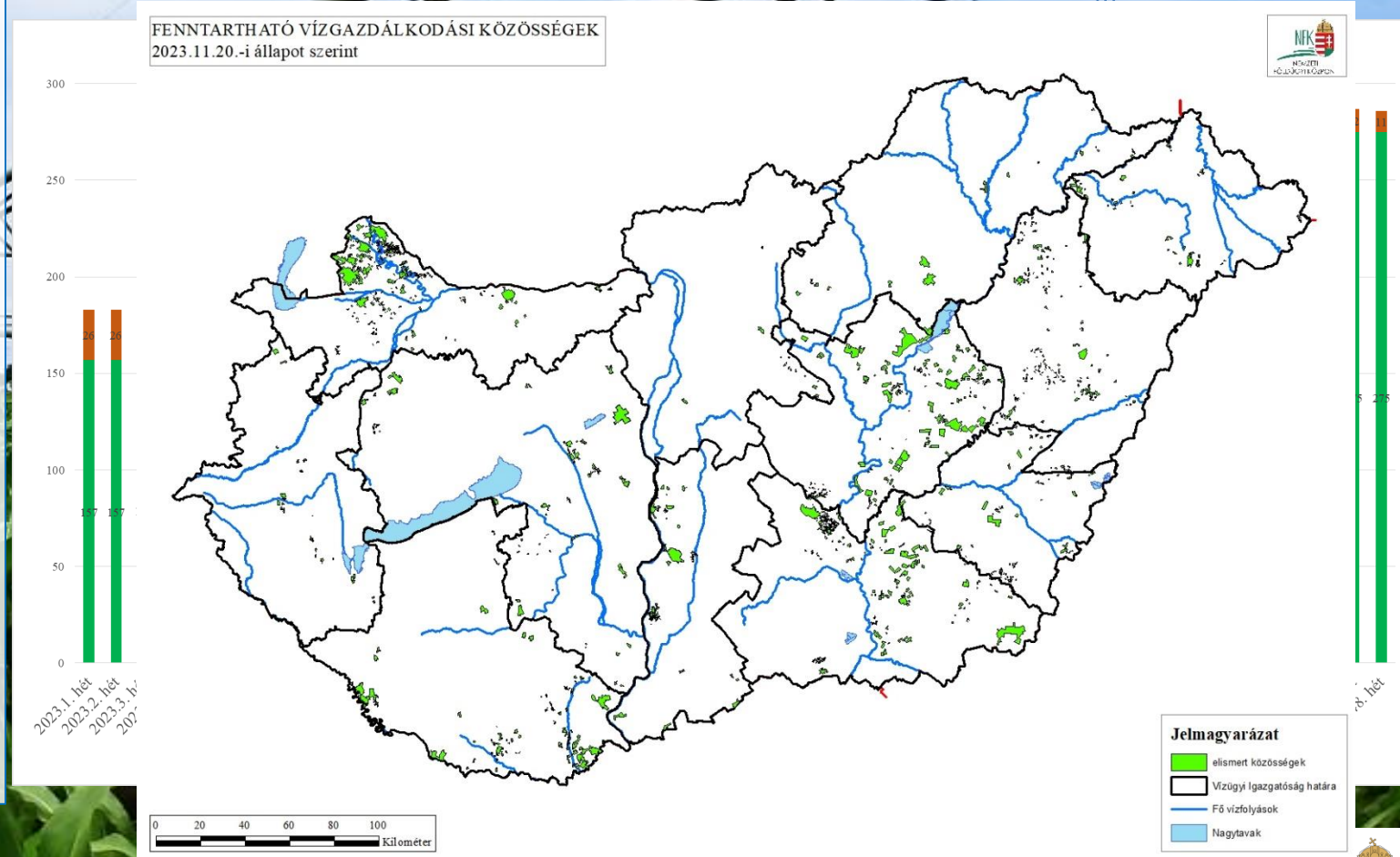
- Területi korlátok: szántóföld→100 ha; ültetvény: 10ha
- Közösség jogi személy: min. 2 tag (természetes és/vagy jogi személy)
- Mezőgazdasági tevékenység
- Földhasználati igazolás
- Vízjogi engedély / vízügyi állásfoglalás
- Projektterv (műszaki paraméterek; megtérülés;...)

Fenntartható vízgazdálkodási közösségek (2)

- **Fenntartható vízgazdálkodási közösségek:**
- Cél: költséghatékonyabb öntözési beruházások ösztönzése
- **Eddig elért eredmények:**
  - **275 elismert öntözési közösség:** összesen ~95 500 ha, melyből ~79 000 ha új terület
  - **12 jelölt elismerési eljárás alatt** összesen: ~2200 ha új terület
- + 74 közösség érdeklődő
- **Összesen: ~ 81 000 ha új öntözött terület!**
(megvalósulás: az ÖK elfogadását követő 1-3 évben)
- **Egyéni pályázók fejlesztései** a VP-n belül (~25 ezer ha)

37. hét: 2023.09.11.; folyamatban: 58 db, elismert: 228 db
38. hét: 2023.09.18.; folyamatban: 55 db, elismert: 233 db
39. hét: 2023.09.25.; folyamatban: 22 db, elismert: 269 db

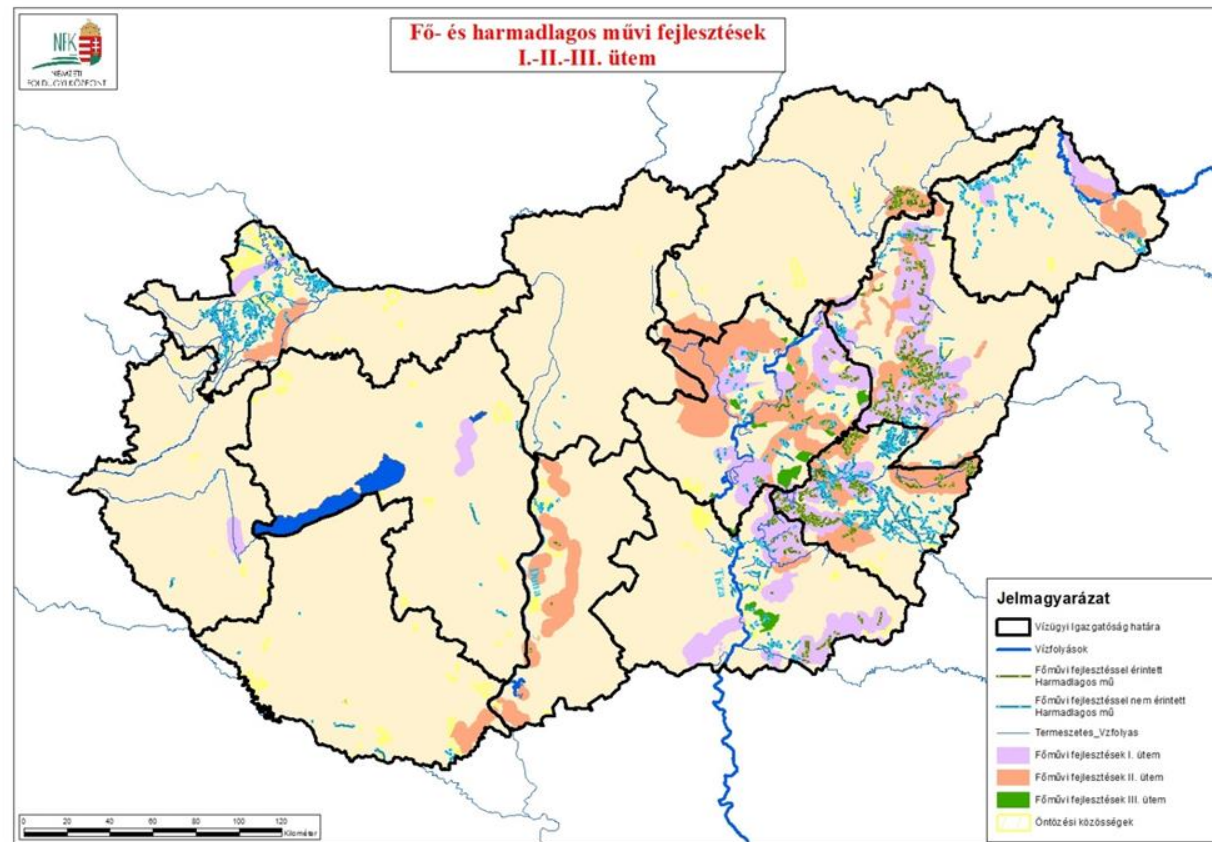

Öntözésfejlesztési irányok (Középtáv)

Komplex fő és harmadlagos művi fejlesztések

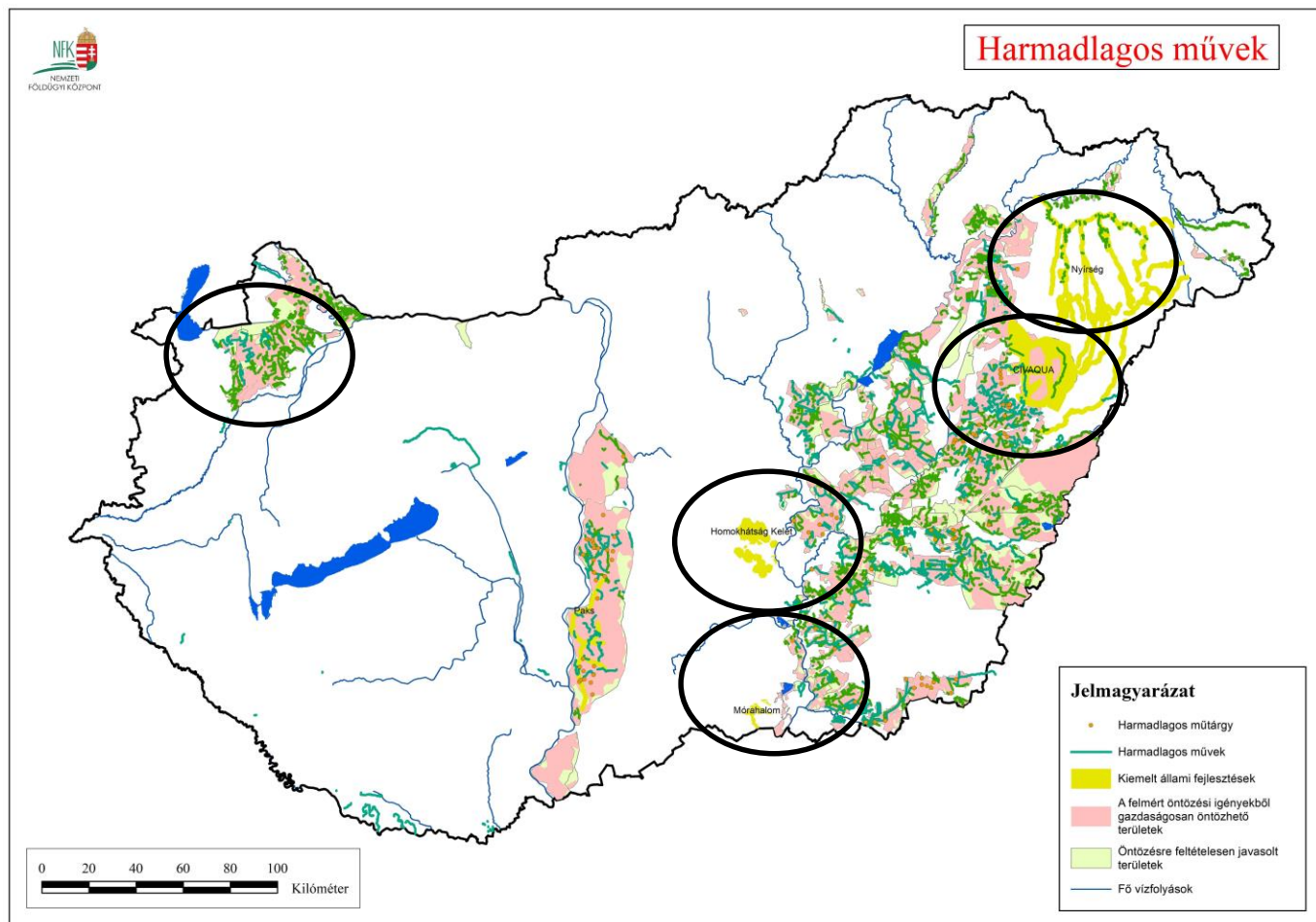
Alapja:

- Harmadlagos művek beazonosítása
- Az OVF főművi fejlesztések hatóterületeinek meghatározása
- A harmadlagos művi fejlesztések összekapcsolása a főművi fejlesztésekkel
- A fejlesztések 3 ütembe történő besorolása fontosság és előkészítettség szerint, mely ütemeken belül meghatározásra került a beavatkozási sorrend különböző tényezők alapján (*aszályosság, előkészítettség, érintett öntözési közösségek száma stb.*)

Öntözésfejlesztési irányok II.

Nagy állami térségi vízellátás-fejlesztési projektek

Főművi fejlesztéshez kapcsolódó és egyéb térségi vízelosztó projektek:

- Homokhátság É, K
- Mezőhegyes térsége
- Rábaköz, Tóköz
- Mórahalom
- Nyírségi homokhátság
- CIVAQUA

Összefoglalás, fejlesztési tervek

- Állami projektek:

- „Mintaprojektek” folytatása (1426/2018. (IX. 10.) Korm. határozat 7. pont b) alpontjában meghatározott források rendelkezésre állása esetén)

Középtávú cél:

(öntözésfejlesztési beruházások támogatása + állami beruházások hatására)

2030-ra ~370 000 hektár öntözött terület megvalósítása Magyarországon, mely közelít a korábban publikált gazdaságosan öntözhető területek méretéhez!

- VP-támogatás: Minőségi fejlődés megvalósítása a korszerű, hatékony, víztakarékos technológiák bevezetésével.

KAP ST Pályázati menetrend

Sorszám	KAP kiírás megnevezése	Tématerület	2024												2025
			jan	febr	márc	ápr	máj	jún	júl	aug	szept	okt	nov	dec	
	Ültetvénytelepítés támogatása (gyümölcs, gyógynövény, borszőlő)	beruházás													
17.	Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása	beruházás													
18.	Képzések és <u>bemutatóüzemi</u> programok támogatása	tudásátadás													
19.	Társadalmi vállalkozások fejlesztésének támogatása	vidékfejlesztés													
20.	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR I. pillér): Agrárkár-enyhítési kockázatkezelési alap	kockázatkezelés													
21.	<u>Erdőkörnyezetvédelmi</u> többéves kötelezettségvállalások (EKV 1.)	erdészet													
22.	Erdőtelepítés és fásítás támogatása	erdészet													
23.	Erdőtüzek megelőzésének és kockázatcsökkentésének támogatása	erdészet													
24.	EU-s minőségrendszerek létrehozásának támogatása	élelmiszer ellátási lánc													
25.	Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	élelmiszer ellátási lánc													
26.	Minőségrendszerek tájékoztatói és promóciós tevékenységének támogatása	élelmiszer ellátási lánc													
	Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások támogatása	öntözésfejlesztés													
28.	Állatjóléti támogatások a húsmarha ágazatban	állatjólét													
29.	Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzésének támogatása	génmegőrzés													
30.	Antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem kompenzációs kifizetése	állatjólét													

KAP ST Pályázati menetrend

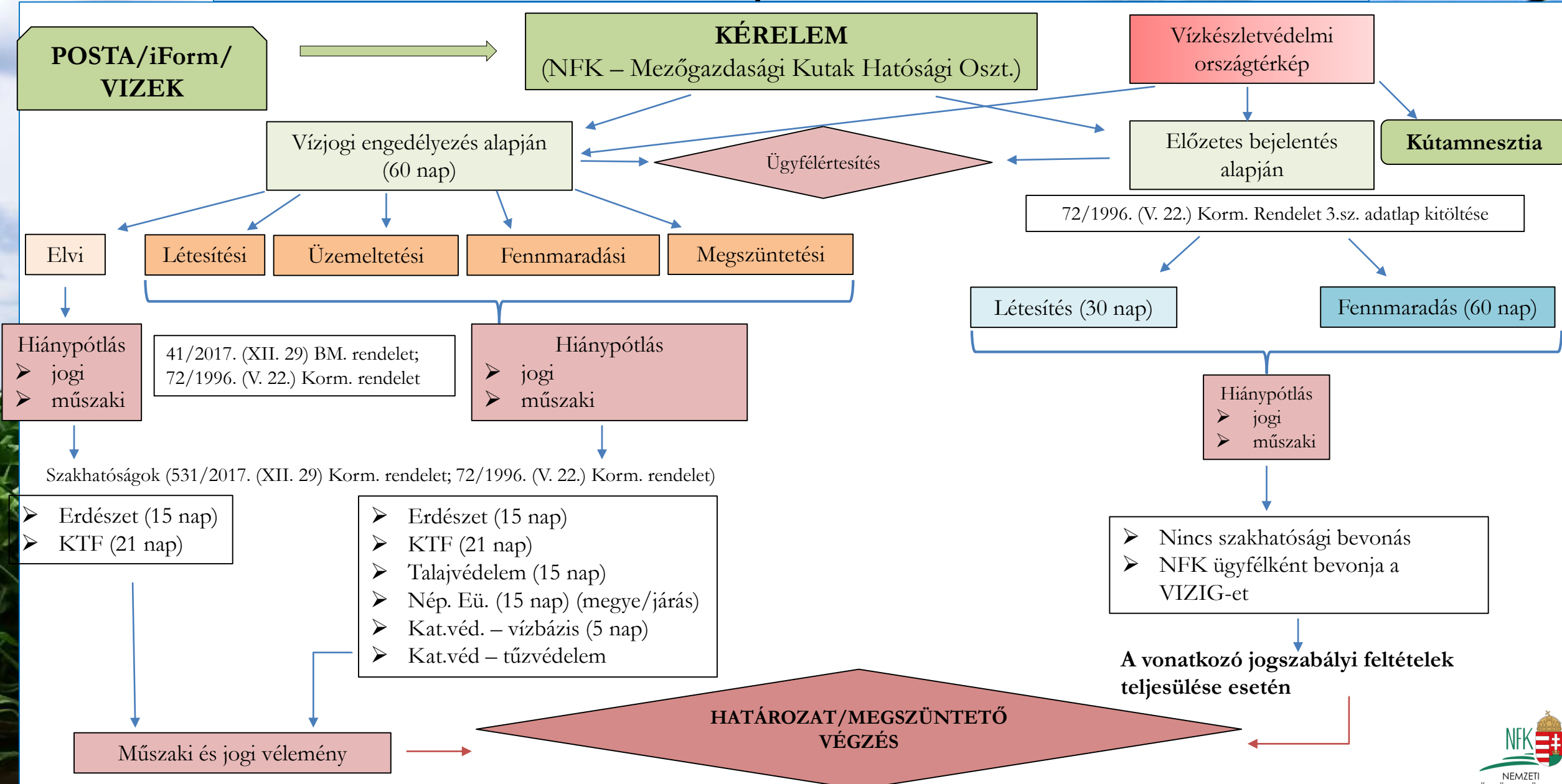
Sorszám	KAP kiírás megnevezése	Tématerület	2024												2025
			jan	febr	márc	ápr	máj	jún	júl	aug	szept	okt	nov	dec	
	Mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	öntözésfejlesztés													
32.	A helyi szükségleteket kiszolgáló ártermelő vagy szolgáltató vállalkozások indításának támogatása	vidékfejlesztés													
33.	Állati genetikai erőforrások ex situ és in vitro megőrzése	génmegőrzés													
34.	Termelői csoportok, termelői szervezetek támogatása	termelői összefogás													
35.	Egyedi tudásátadási szolgáltatások támogatása	tudásátadás													
36.	Új tanácsadási szolgáltatás indítása	tudásátadás													
37.	Erdészeti gép- és eszközbeszerzés támogatása	erdészet													
38.	Az erdei ökoszisztémák klímaváltozással szembeni ellenállóképességének, alkalmazkodásának vagy környezeti értékének növelése	erdészet													
39.	Gazdaságátadás és gazdaságátvétel támogatása	generációváltás													
40.	Fiatalközvetítő mezőgazdasági termelők elindulásának és beruházásainak támogatása	generációváltás													
41.	Fiatalközvetítő erdőgazdálkodók támogatása	generációváltás													
42.	Mezőgazdasági kisüzemek beruházási támogatása	beruházás													
43.	Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés támogatása - alulról jövő innovációs kezdeményezések	innováció													
44.	Vidéki infrastruktúra fejlesztések támogatása tanyákon	vidékfejlesztés													
45.	Egyedi szennyvízkezelési megoldások támogatása (önkormányzati)	vidékfejlesztés													

Mezőgazdasági öntözési célú kutak közigazgatási hatósági eljárásai

Áttekintés

- **2021. január 01.** → felszín alatti vízkivételt biztosító vízilétesítmények esetében vízügyi hatóságként, vízvédelmi hatóságként, valamint szakhatóságként országos illetékességgel a **Nemzeti Földügyi Központ** mint öntözési igazgatási szerv jár el.
  - *A Nemzeti Földügyi Központ feladatairól* szóló 158/2019. (VI. 28.) Korm. Rendelet [a továbbiakban: 158/2019. (VI. 28.) Korm. Rendelet] 3. § (j) pont
  - *A vízgazdálkodásról* szóló 1995. évi LVII. Törvény (a továbbiakban: Vgtv.)
  - *A vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. Rendelet [a továbbiakban: 223/2014. (IX. 4.) Korm. Rendelet] 10. § (2a) bekezdés
  - *Az általános közigazgatási rendtartásról* szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.)
  - *A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról* szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. Rendelet [72/1996. (V. 22.) Korm. Rendelet]
- **Fogalom meghatározás:**
  - **mezőgazdasági öntözési célú kút:** olyan **felszín alatti vízkivételt biztosító vízilétesítmény, amely kizárólag mezőgazdasági művelés alatt álló terület mezőgazdasági vízszolgáltatását biztosítja**
  - **mezőgazdasági vízszolgáltatás:** a mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló területek öntözését, a halastavak és egyéb mezőgazdasági vízhasználat vízellátását szolgáló, továbbá a mezőgazdasági vízszolgáltatási rendszerhez kapcsolódó, egyéb célú vízigények kielégítésére irányuló tevékenység

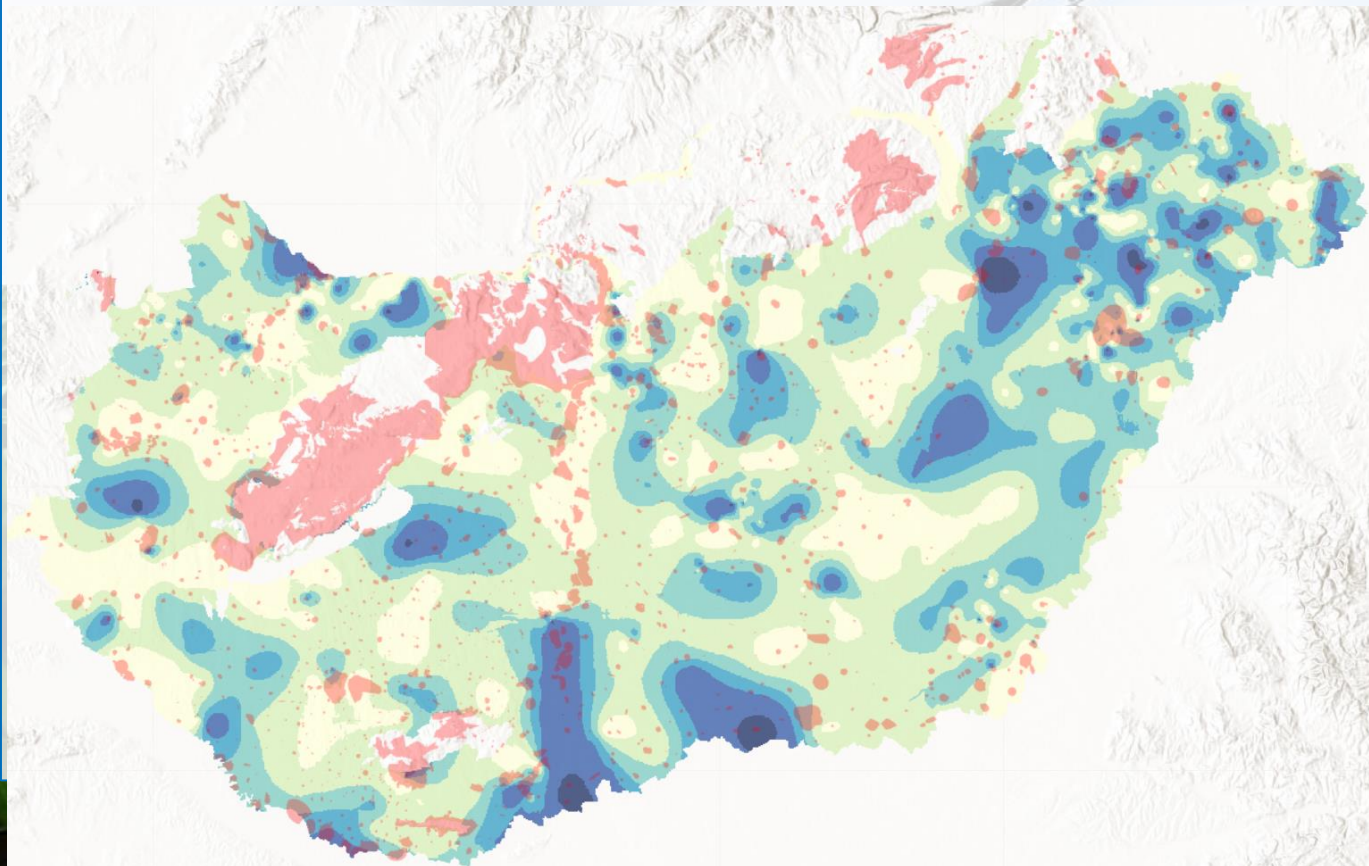
Mezőgazdasági öntözési célú kutak engedélyezési eljárása

Vízészletvédelmi országtérkép

➤ Az vízészletvédelmi országtérkép az alábbi linken elérhető:

<http://geoportal.vizugy.hu/vizkeszletvedelem/>

Jelmagyarázat

Vízészletvédelmi szempontból kockázatos terület

Első vízzáró réteg megjelenésének felszíntől számított mélysége (m)

- 15 m-nél sekélyebb
- 15 – 20 m
- 20 – 25 m
- 25 – 30 m
- 30 – 40 m
- 40 – 50 m

Mezőgazdasági öntözési célú kutak bejelentés alapján történő hatósági nyilvántartásba vételi eljárása 2024. január 01. napját követően (létesítés / fennmaradás)

Vgtv. 28/A. § (1a) bekezdés, illetve 45/N. §:

- A vízkészletvédelmi országtérképen vízkészletvédelmi szempontból **kockázatmentesként meghatározott területeken a mezőgazdasági célú, ötven méter talpmélységet meg nem haladó és az első vízzáró réteget el nem érő kút létesítését, üzemeltetését és megszüntetését előzetesen be kell jelenteni az öntözési igazgatási szerv részére.** A bejelentett vagy vízjogi engedély alapján működő mezőgazdasági célú kút a víz mennyiségének mérését biztosító **digitális kútvízmérő alkalmazásával** üzemeltethető. A mezőgazdasági célú kút **kizárólag a létesítő, üzemeltető művelése alatt álló földterületek haszonnövény-termesztési célú öntözését és haszonállat-állománya ellátását szolgálhatja. (bejelentés)**
- A 2024. január 1. előtt létesített, ötven méter talpmélységet meg nem haladó és az első vízzáró réteget el nem érő mezőgazdasági célú kút fennmaradásához **nem szükséges vízjogi engedély és bejelentés. (kútamnesztia)**
- Fenti feltételek együttes fennállásának nem teljesülése esetén:

VÍZJOGI ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁS

ÖNTÖZŐ KUTAK ENGEDÉLYEZÉSÉVEL, BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÚTMUTATÓ

MEZŐGAZDASÁGI ÖNTÖZÉSI CÉLÚ KÚT:

olyan felszín alatti vízkivételt biztosító vízilétesítmény, amely kizárólag mezőgazdasági művelés alatt álló terület mezőgazdasági vízszolgáltatását biztosítja.

2024. JANUÁR 1.

ELŐTT LÉTESÍTETT KUTAK

UTÁN LÉTESÍTETT KUTAK

kockázatmentes területen
(hazánk 88 %-án)

50 m-t meg nem haladó talpmélység
(első vízzáró réteget el nem érő)

jogszerűnek minősíti (nem kell bejelenteni és nem kell vízjogi engedélyt kérni)

előzetesen be kell jelenteni az NFK-hoz
(digitális vízmérővel kell felszerelni)

50 m-t meghaladó talpmélység

vízjogi engedélyt kell kérni az NFK-tól

vízjogi engedélyt kell kérni az NFK-tól

kockázatos területen
(hazánk 12 %-án)

50 m-t meg nem haladó talpmélység
(első vízzáró réteget el nem érő)

jogszerűnek minősíti (nem kell bejelenteni és nem kell vízjogi engedélyt kérni)

vízjogi engedélyt kell kérni az NFK-tól

50 m-t meghaladó talpmélység

vízjogi engedélyt kell kérni az NFK-tól

vízjogi engedélyt kell kérni az NFK-tól

Vízjogi engedélyezési eljárás tartalmi követelményeit rögzítő jogszabályok listája

- *Az általános közigazgatási rendtartásról* szóló 2016. évi CL. törvény
- *a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról* szóló 41/2017. (XII. 29) BM. Rendelet 3. sz. mellékletében meghatározott engedélyezési tervdokumentáció;
- *a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról* szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. Rendelet 1/B. § (4) bekezdésében felsorolt mellékletek;
- *a felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás és a vízkútúrás szakmai követelményeiről* szóló 101/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet rendelkezéseinek betartása;
- *a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól* szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet szerint összeállított öntözési talajvédelmi terv;
- *a termelt és szolgáltatott vizek gázmentesítéséről* szóló 12/1997. (VIII. 29.) KHVM rendeletben meghatározott öntözővíz vizsgálati jegyzőkönyvek.

Köszönöm a figyelmet!

NEMZETI
FÖLDÜGYI KÖZPONT